

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЪЛГОСРОЧНАТА МОТИВАЦИЯ НА СТУДЕНТИ, ПРАКТИКУВАЩИ ФУТБОЛ И АЕРОБИКА В УЧЕБНО-ТРЕНИРОВЪЧНИТЕ ЗАНИМАНИЯ ПО „ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ“ В УНСС

Милен Гаджев, Иван Стоилов, Милена Игнатова, Ива Барова*

Увод

Понятието „мотивация“ се дефинира като „хипотетична, предполагаема структура, използвана за характеризирането на вътрешни и външни сили, с които се създават инициативност, целенасоченост, интензивност и устойчивост на поведението“ (Vallerand, Thill, 1993). Мотивацията се отнася до „мотивите, подчертаващи поведението“ (Guay, 2010). Gredler, Broussard and Garrison (2004) до голяма степен определят мотивацията като «атрибута който се движи с нас, за да направи или да не направи нещо». Вътрешна мотивация е тази, която провокира поведение от интерес или за удоволствие. Тя енергетизира и поддържа дейността чрез спонтанните удоволствия и се проявява в поведението като игра, проучване и предизвикателство. При деца в началното училище академичната присъща мотивация е надеждна, валидна и значима, това беше положително свързано с постиженията, коефициента на интелигентност и възприемането на компетентността и обратно свързано с безпокойството (Gottfried, 1990). Другият вид мотивация е външната мотивация. Традиционно се смята, че е по-добре да се изгражда предимно вътрешна мотивация и, че това ще доведе до по-добри резултати от обучението, отколкото външна мотивация (Deci et al., 1999). Определянето на нивото на мотивация се определя от прилагането на различни видове психологически тестове, приложни психологически тестове и оценка на най-добре публикуваните психологически тестове са представени от Kline, P. (1998).

* Милен Гаджев, преподавател, катедра “Физическо възпитание и спорт“, УНСС, email: milen_gadzhev@unwe.bg

Иван Стоилов, доктор, доцент, катедра “Физическо възпитание и спорт“, УНСС, email: i.stoilov@unwe.bg

Милена Игнатова, доктор, ст. преп., катедра “Физическо възпитание и спорт“, УНСС, email: mignatova@unwe.bg

Ива Барова, преподавател, катедра “Физическо възпитание и спорт“, УНСС, email: ibarova@unwe.bg

Образованието е дейност, която изисква дългогодишни усилия и постоянство, умения за възприемане на информация и нейното творческо използване. Всичко това има в основата си необходимост от мотивация продължаваща във времето и пряко свързана с подобряване на образователното развитие и последващата професионална реализация. В свое изследване Entwistle и кол. потвърждават важността на характеристиките на стила на учене при описването на процеса, чрез който учениците стигат до различни нива на разбиране (Entwistle, Hanley & Hounsell, 1979). Дългосрочните цели служат като координиращи основания, от които се извличат конкретни цели на ежедневния живот, и поведението може да бъде осмислено и отнесено в по-дълга времева перспектива както към миналото, така и към бъдещето (Emmon, 1986) по „Методи за психодиагностика“ (Величков, Радославова, 2005).

Методология на изследването

Целта на изследване е установяване нивото на дългосрочната мотивация на студенти, практикуващи футбол и аеробика в учебно-тренировъчните занимания по „Физическо възпитание“ в УНСС. Настоящото изследване бе проведено от м. май 2019 г. Предмет на изследване е мотивацията при студенти. Обект на изследване са личностните нагласи за дългосрочна мотивация при студентите. Анкетирани лица: 100 студенти от УНСС.

За целта на изследването със студентите бе проведен тест, който съдържа 10 въпроса (табл. 1), свързани с личностната оценка на дългосрочната мотивация.

Таблица 1. Въпроси на проведената анкета

№	Въпроси от анкетата	Възможни отговори
1	2	3
1.	Имате ли усещането, че това, което става около Вас Ви е напълно безразлично?	много рядко 1 2 3 4 5 6 7 много често
2.	За вас животът е:	сиво ежедневие 1 2 3 4 5 6 7 пълен с интересни събития
3.	Досега вашият живот е бил:	без големи цели 1 2 3 4 5 6 7 с ясни и привлекателни цели
4.	Последните десет години в живота Ви:	са низ от случайни промени 1 2 3 4 5 6 7 са период на развитие и растеж
5.	Това, което ви предстои да вършите в бъдеще:	е само скучно ежедневие 1 2 3 4 5 6 7 е интересно и увлекателно

Продължение

1	2	3
6.	Това, което вършите всеки ден, за Вас:	е досадно и скучно 1 2 3 4 5 6 7 е източник на удоволствие
7.	Преживявате ли смесени чувства или състояния на обърканост?	никога или много рядко 1 2 3 4 5 6 7 много често
8.	Случва ли се да имате чувството, че се изправяте пред неизвестности и не можете да предвидите какво ще стане?	никога или много рядко 1 2 3 4 5 6 7 много често
9.	Колко често имате усещането, че това, което правите ежедневно, е безсмислено?	Никога или много рядко 1 2 3 4 5 6 7 много често
10.	Когато мислите за бъдещето, то Ви изглежда:	изпълнено с неизвестност 1 2 3 4 5 6 7 богато с обещания

Тест за оценка на дългосрочната мотивация

Тестът включва 10 въпроса, всеки от които има от 1 до 7 възможни степени за качествена оценка на мотивацията. Средното постижение е 46-47 точки. Може да се счита, че колкото по-висок над средното е балът, толкова повече изследваното лице е ориентирано към дългосрочни цели и перспективи и цялостно планиране на живота си и обратното, колкото по-нисък резултат, толкова по-краткосрочни и неопределени цели, и оттам непостоянство в мотивацията. Дългосрочните жизнени цели дават такава рамка, която е лично приета и субективно значима и поради това има мотивационна функция. Тестът, който е използван в настоящото изследване регистрира „общите ефекти на формулираните дългосрочни цели върху субективното преживяване на кохерентност и осмисленост на собственото битие“ (Величков, 2005). Като цяло за българската популация е характерно (изследвания с конкретния тест), че отсъствието на дългосрочна жизнена перспектива се среща рядко, но и твърде високите прояви на дългосрочни цели са също рядко срещани.

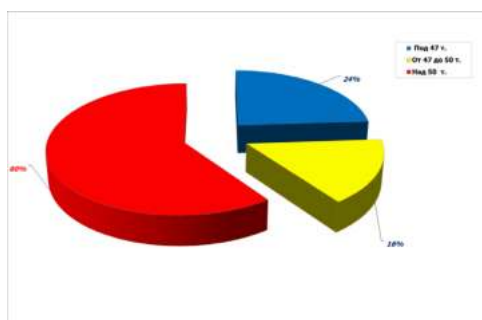
За реализиране на поставената цел и задачите на изследването са приложени следните методи: обзорно проучване на специализираната литература, тестово изследване и оценка.

Резултатите от изследването са обработени математико-статистически чрез вариационен анализ, относителен дял, сравнителен анализ на две независими извадки чрез U-критерия на Man Whitney; χ квадрат на Пиърсън.

Резултати

За нуждите на изследването, условно разделихме обработените данни на отговорите на три групи: *под 47 точки; от 47 до 50 точки и над 50 точки.*

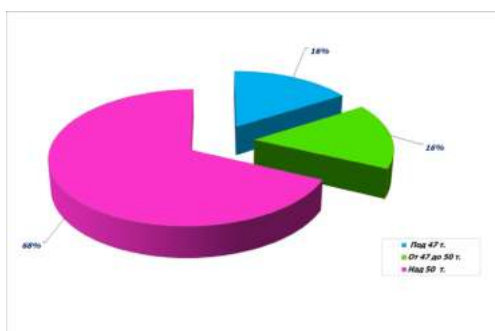
На фиг. 1 е представен относителният дял на групата по точки за цялата изследвана съвкупност.

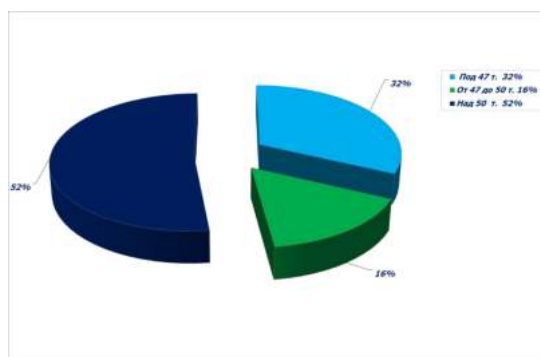
Фиг. 1. Относителен дял на отговорите за цялата изследвана съвкупност

При анализ на фигурата се вижда, че най-голям процент от отговорите са над 50 точки (60 %). От 47 до 50 точки са получили 16 % от анкетираните лица, а 24 % са дали отговори под 47 точки.

Интерес за изследването представлява как е разпределена мотивацията на анкетираните лица по пол. На фигура 2 са представени отговорите на анкетираните жени в изследването. Най-голям процент на отговорите е 68% за над 50 т., и по 16 % за под 47 т. и между 47-50 т. Това показва, че по-голяма част от изследваните жени са ориентирани към дългосрочни цели и перспективи, и имат цялостно планиране на живота си.

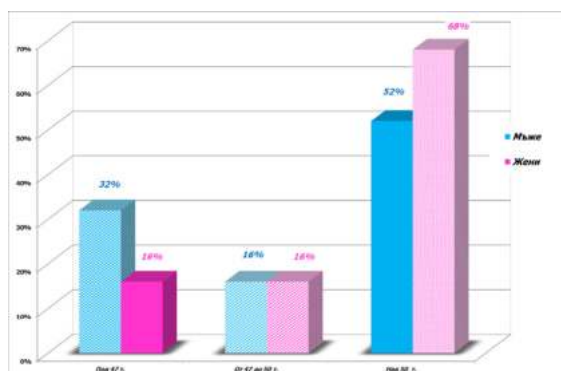
Фиг. 2. Относителен дял на отговорите при жените

Фиг. 3. Относителен дял на отговорите при мъжете

На фигура 3 са представени отговорите на анкетираните мъже в изследването. Както се вижда от фигурата най-голям процент на отговорите 52 % са тези с над 50 т., интересно е, че под 47 т. са дали 32% от анкетираните мъже, останалите 16 % са за отговори между 47-50 т.

На фигура 4 е представен сравнителен анализ на процента отговори на мъжете и жените. При анализ на фигурата се вижда, че жените като цяло имат по-положителна нагласа за дългосрочните цели, докато мъжете имат по-краткосрочни цели.

Фиг. 4. Сравнение на относителния дял при отговорите на мъже и жени

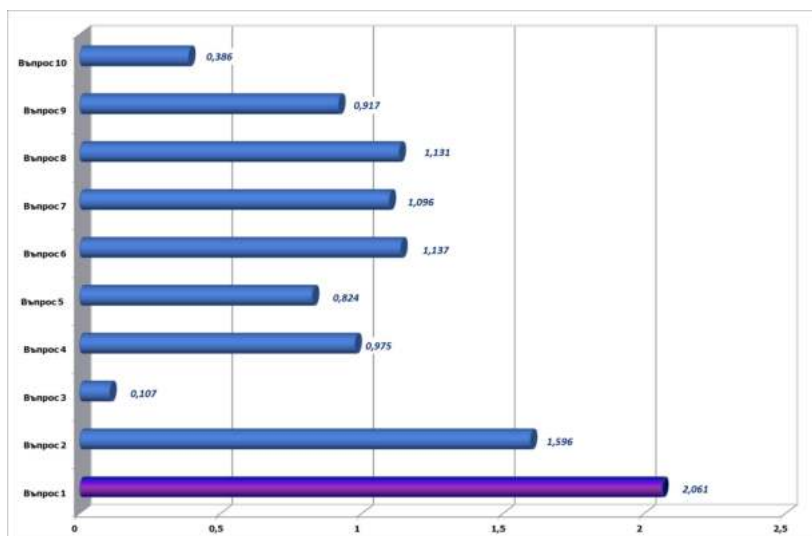
Вариационният анализ позволява да се разкрие средното ниво и вариативността на всеки един от отговорите на изследваната от нас съвкупност. Установихме, че разпределението на стойностите е различно от нормалното и следователно е коректно да приложим *сравнителен анализ на две независими извадки чрез U-критерия на Ман Уитни*. Чрез прилагането на този

критерий ще установим дали между двете групи (мъже и жени) има статистически достоверна разлика в отговорите при резултатите от теста.

Стойностите на U-критерия се виждат на таблица 2, а по-подробен анализ на значимостта на разликите е представен на фигура 5. При анализ на фигура 5 се вижда, че при отговорите на въпросите между двете групи няма статистически значими разлики по девет от въпросите. Единствено при 1^{-ви} въпрос (Имате ли усещането, че това, което става около Вас Ви е напълно безразлично?) се наблюдава по-висока стойност на U-критерия, следователно, с висока гаранционна вероятност ($P_t \geq 95\%$), може да се счита, че е в сила алтернативната хипотеза, т.е. съществуващите различия между групите в отговорите на въпроса са статистически достоверни.

Таблица 2. Достоверност на разликите при отговорите на въпросите между двете групи(мъже и жени)

	Мъже			Жени			d mean	Z (U)	A
	n1	Me1	Mean	n2	Me2	Mean			
Въпрос 1	50	5	4,78	50	6	5,5	-0,72	2,061	0,039
Въпрос 2	50	6	5,74	50	6	6,16	-0,42	1,596	0,110
Въпрос 3	50	6	5,64	50	6	5,68	-0,04	0,107	0,915
Въпрос 4	50	6	5,72	50	6	6,06	-0,34	0,975	0,330
Въпрос 5	50	6	6,12	50	6	6,38	-0,26	0,824	0,410
Въпрос 6	50	5	5,24	50	6	5,48	-0,24	1,137	0,256
Въпрос 7	50	4	3,92	50	3,5	3,44	0,48	1,096	0,273
Въпрос 8	50	4	3,78	50	3	3,34	0,44	1,131	0,258
Въпрос 9	50	5	4,80	50	5	4,50	0,30	0,917	0,359
Въпрос 10	50	6	5,62	50	6	5,48	0,14	0,386	0,699

Фиг. 5. Значимост на разликите между двете групи (мъже и жени) при отговорите на въпросите в анкетата

Направените дотук анализи не дават достатъчно основание да се правят окончателни изводи, относно значимостта на различията в мненията на изследваните съвкупности. Ето защо, ние сме приложили процедурите за статистическа проверка на хипотези, като при сравняването на честотните разпределения е използван χ^2 – критерият на Пирсън.

Анализът показва, че при почти всички въпроси стойностите на χ^2_{emp} са по-ниски от табличната стойност на сравнителния критерий. Следователно, с висока гаранционна вероятност ($P_t \geq 95\%$), може да се счита, че при тях е в сила нулевата хипотеза, т.е. съществуващите различия не зависят от пола на участниците. Изключение се наблюдава при 1-ви въпрос, при който χ^2_{emp} е по-висока от критичната стойност. Това дава основание по отношение на този въпрос да бъде отхвърлена нулевата хипотеза и приета за вярна алтернативната, според която полът в значителна степен определя дали това, което се случва около нас се приема безразлично. При обработка отговорите на айтем №1 се обръщат следователно можем да считаме, че жените като по-емоционални приемат това, което се случва около тях с много чувства и отношение, докато мъжете проявят безразличие.

При проведено подобно изследване със студенти от НСА, М. Борукова и Ив. Иванов (2015), установяват, че полът в значителна степен определя чувството за изправяне пред неизвестности и липсата на предвидимост за това какво би могло да се случи. Авторите установяват, че мотивацията при спортистите е по-висока в сравнение със средната сред общата популация.

Изводи

Направените анализи и обобщения, позволяват да бъдат формулирани следните по-важни изводи:

- В настоящото изследване проведено с образователно неспецифичен тест за мотивация в дългосрочен план отново се получиха относително по-високи резултати при жените, в сравнение със студентите от мъжки пол, които обаче не са статистически значими;
- Мотивацията при студентите от УНСС е по-висока в сравнение със средната сред общата популация;
- Полът в значителна степен определя дали това, което се случва около нас се приема безразлично. Жените като по-емоционални приемат това, което се случва около тях с много чувства и отношение, докато мъжете проявят безразличие.

Заклучение

Дългосрочните цели са част от цялостната перспектива на личността и поддържането на удовлетвореност и цялостна личностна интеграция. Те са и добър буфер свързан с превенцията и предпазването от стрес и стресови фактори. Стремешът към важност и нисък конфликт са най-силните предсказатели на удовлетвореността от живота (Emmons, 1986). В рамките на едно академично образование краткосрочните и дългосрочните цели са в пряка зависимост, за да се поддържа мотивация и насока за развитие и последваща професионална реализация. Тестът, който е използван в настоящото изследване регистрира „общите ефекти на формулираните дългосрочни цели върху субективното преживяване на кохерентност и осмисленост на собственото битие“ (Величков, 2005). Като цяло за българската популация е характерно (изследвания с конкретния тест), че отсъствието на дългосрочна жизнена перспектива се среща рядко, но и твърде високите прояви на дългосрочни цели са също рядко срещани. Средната стойност на постиженията по теста е 46,5 точки (Величков, 2005). Изследването е проведено сред 202 лица на възраст между 18 и 75 години. От тях 77 са мъже, а 125 жени. Веднага прави впечатление, че средната стойност сред изследваните студенти е по-висока от тази в общата популация за България. При високите стойности преобладават студентките. Хипотеза за различието е свързана със сравнително по-ранното социално съзряване и адаптация на жените, оттам и насочването към по-дългосрочни цели и перспективи. Това, че са налице по-високи стойности като цяло спрямо средните за студентите от 1 курс, които са в началото на бакалавърската си степен, според нас означава, че те имат ясни планове и сериозна ориентация за бъдещата си професионална, и

житейска реализация. В тази връзка, като концепция за следващо изследване, може да се допусне сравнителен анализ на мотивационните аспекти със студентите в края на академичното им образование.

Референции:

- Борукова, М., Иванов, Ив. (2015), Изследване на дългосрочната мотивация на студенти от НСА, С.Н., Изв. бр. 5, 2015, с. 68–77.
(Borukova, M. Ivanov, Iv. 2015, Izsledvane na dalgosrochnata motivatsia na studentite ot NSA S.N., Izv., br. 5, 2015, p. 68–77)
- Радославова, М., Величков, А. (2005). Методи за психодиагностика, Пандора прайм, София.
(Radoslavova, M., Velichkov, A. 2015, Metodi za psihodiagnostika, Pandora praym, Sofia)
- Emmons, R.A. (1986), Personal strivings: An approach to personality and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1058–1068.
- Gottfried, A. E. (1990). Academic intrinsic motivation in young elementary school children. *Journal of Educational Psychology*, 82(3), 525–538.
- Guay, F., Chanal, J., Ratelle, C. F., Marsh, H. W., Larose, S., & Boivin, M. (2010). Intrinsic, identified, and controlled types of motivation for school subjects in young elementary school children. *British Journal of Educational Psychology*, 80(4), 711–735.
- Broussard, S. C., & Garrison, M. E. B. (2004). The relationship between classroom motivation and academic achievement in elementary school-aged children. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 33(2), 106–120.
- Entwistle, N., M. Hanley & Hounsell, D. (1979). Identifying distinctive approaches to studying. *Higher Education*, 8, p. 365-380.
- Kline, P. (1998). *Handbook of Psychological Testing*. London: Routledge.
- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (1999). A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation. *Psychological Bulletin*, 125(6), 627–668.
- Turner, J. C. (1995). The influence of classroom contexts on young children's motivation for literacy. *Reading Research Quarterly*, 30(3), 410–441.

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЪЛГОСРОЧНАТА МОТИВАЦИЯ НА СТУДЕНТИ ПРАКТИКУВАЩИ ФУТБОЛ И АЕРОБИКА В УЧЕБНО-ТРЕНИРОВЪЧНИТЕ ЗАНИМАНИЯ ПО „ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ“ В УНСС

Резюме

Образованието е дейност, която изисква дългогодишни усилия и постоянство, умения за възприемане на информация и нейното творческо използване. Дългосрочните цели служат като координиращи основания, от които се извличат конкретни цели на ежедневиия живот и поведението може да бъде осмислено и отнесено в по-дълга времева перспектива както към миналото, така и към бъдещето. Целта настоящето изследване е проучване мнението за личностна оценка на дългосрочната мотивация при студенти от УНСС, София. Резултатите от изследването са обработени математико-статистически чрез: вариационен анализ; относителен дял; сравнителен анализ на две независими извадки чрез U-критерия на Man Whitney; χ квадрат на Пиърсън. В дългосрочен план жените са по-мотивирани за развитие спрямо мъжете, но различията не са статистически значими по-всички въпроси. Мотивацията при студентите по-висока в сравнение със средната сред общата популация. Според нас обаче, мотивацията се променя в хода на ученето и предполагаме, че е по-висока при студентите завършващи образование си.

Ключови думи: дългосрочни цели, студенти, мотивация и образование

JEL: I2

RESEARCH OF THE MOTIVATION AND LONG-TERM OBJECTIVES OF STUDENTS PARTICIPATING FOOTBALL AND AEROBIC FROM UNWE

Milen Gadzhev, Ivan Stoilov, Milena Ignatova, Iva Barova*

Abstract

Education is an activity requiring lengthy efforts and perseverance, as well as skills for acquiring information and its creative usage. Long-term objectives serve as coordinating terms leading to particular goals in the everyday life and thus, behaviour could be rationalized and directed in a longer prospective towards both the past and the future. The aim of the present study is to survey the opinion and personal assessment of the long-term motivation of students from UNSS, Sofia. The results of the study were processed mathematically and statistically by: variational analysis; relative share; comparative analysis of two independent samples using Man Whitney's U-test and comparative analysis of the frequency distributions with χ^2 – the Pearson criterion. According to the generalized conclusions, a higher percentage of the students is directed towards long-term objectives and prospects. Women are more motivated in their long-term development than men but there are not statistically significant differences along all the questions. Students motivation is higher than the average one for the whole population. We believe, however, that the motivation changes in the course of the studies and we assume it is higher for the students who are about to graduate.

Key words: long-term objectives, students, motivation and education

JEL: I2

* Milen Gadzhev, Lecturer, Department of Physical Education and Sports, UNWE, email: milen_gadzhev@unwe.bg

Ivan Stoilov, PhD, Assoc. Prof., Department of Physical Education and Sports, UNWE, email: i.stoilov@unwe.bg

Milena Ignatova, PhD, Senior Lecturer, Department of Physical Education and Sports, UNWE, email: mignatova@unwe.bg

Iva Barova, Lecturer, Department of Physical Education and Sports, UNWE, email: ibarova@unwe.bg